

СКАЖИТЕ, ПОЖАЛУЙСТА!

TANJA ANDDER IN JANJA URBAS

Vsak dan smo v situacijah, ko vevamo, ukazujemo, zahtevamo ali prosimo. V jeziku se to odraža z rabo velelnika.

Velelni glagolski naklon se tako v slovenščini kot ruščini uporablja samo v dveh oblikah, za vikanje ali tikanje. Glede na obliko ločimo tri vrste velelnika. Katero izmed treh velelniških oblik bo imel določen glagol in kako pridemo do nje, lahko izpeljemo (razen nekaterih izjem) po natančno določenem pravilu. Poglejmo si ga.

1. korak: glagol postavimo v **3. osebo množine** (они)

они читают они скажут они приготовят

2. korak: glagolski obliki v 3. osebi množine **odstranimo končnico** in opazujemo, ali se osnova konča na samoglasnik ali soglasnik; ta osnova bo tudi osnova velelniške oblike

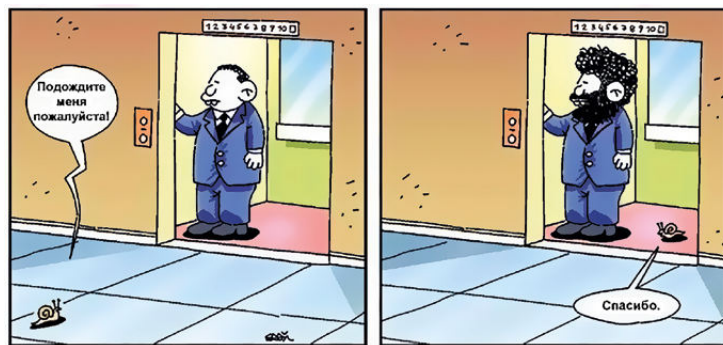
чита- (osnova na samoglasnik); скаж-, приготов- (osnova na soglasnik)

3. korak: glagol postavimo v **1. osebo ednine** (я) in opazujemo, kje stoji v tej obliki **naglas**

я читаю (naglašena je osnova); я скажу (naglašena je končnica); я пригото́влю (naglašena je osnova)

4. korak:

- glagoli, pri katerih se osnova konča na samoglasnik, dobijo velelniško obliko na **-й za tikanje** in **-йте za vikanje**: **Читай! Читайте!** (= beri/berite)
- glagoli, pri katerih se osnova konča na soglasnik, v 1. osebi ednine pa je naglašena končnica, dobijo velelniško obliko na **-и za tikanje** in **-ите za vikanje**: **Скажи! Скажите!** (= povej/povejte)
- glagoli, pri katerih se osnova konča na soglasnik, v 1. osebi ednine pa je naglašena osnova, dobijo velelniško obliko na **-ь за tikanje** in **-ьте за vikanje**: **Приготовь! Приготовьте!** (= pripravi/pripravite)

Počakajte me, prosim! Hvala! Vir slike: <https://goo.gl/zhWvBM>.

Kar nekaj velelnikov pa ima posebno obliko, ki pri izpeljavi ne sledi zgornjim pravilom, npr. **пей(те)** = pij(te) in **ешь(те)** = jej(te).

Se vam zdijo napisana pravila zahtevna? Ker se velelni glagolski naklon v vsakdanjem jeziku veliko uporablja, nam velelniške oblike lahko pridejo hitro v uho. Lahko se jih tudi naučimo na pamet, če pa smo v zadregi, pravilno obliko preverimo po zapisani formuli oziroma si pomagamo s slovarjem.

Za zaključek si pogledjmo še nekaj najpogostejših oblik velelnika, ki nam pridejo prav v vsakdanji ruski poslovni komunikaciji.

Позвони(те)!	Pokličí(te)!
Пошли(те)!	Pošljí(te)!
Напиши(те)!	Napiší(te)!
Ответь(те)!	Odgovori(te)!
Прочитай(те)!	Preberi(te)!
Попроси(те)!	Prosi(te)!
Посмотри(те)!	Poglej(te)!
Послушай(те)!	Poslušaj(te)!

Zanimivo in uporabno: pravilno obliko velelnika lahko poiščemo tudi v spletnem slovarju Викисловарь, ki nam ponuja celotno spregatev in sklanjatev ruskih besed. Najdete ga na povezavi <https://ru.wiktionary.org>.